

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tvmvlvs Hermetis Apertvs

Gassmann, Franz

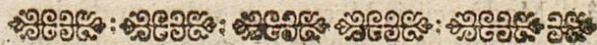
[S.l.], 1675

Capvt III. Explanat viam

[urn:nbn:de:bsz:31-99903](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-99903)

tatum infernalium ; quid quæso, accideret, si etiam illa altera Physica Metamorphosis juris publici fieret, annon mutuâ internecone orbis vastaretur ? Ecce, hæ sunt rationes impulsivæ tumulæ nostræ veritatis Physicæ, prægnantes certè & quæ omnem amorem, Adeptorum ergà genus humanum potis sunt extinguere.

Ne tamen & me eodem nigro calculo cum cæteris authoribus signatum posteritas irideat, promissa servabo, marmoreas postes nostri tumuli effringam, ostiumque ferratum pandam, ita tamen ne quodlibet Fortunæ decernem sine ingenio & labore venustam hanc Deam protrahere & sibi subjicere valeat : Satis est, si Dôctoribus & quos vigilatæ ex ordine noctes ac sudores macerarunt, tanquam fidus Proxenetæ Sponsam desideratam adduco Tyronibus verò sanitatem & oculos fartos tectosque servo ac viam ad sepulchrum hoc reclusum monstro, tædamque præfero.

CAPVT III.

Explanat viam.

QUò autem facilius præfixam metam attingamus, necessarium omninò erit, vepres ac sentes ponè semitam excrecentes detruncare ac seligere, ne viator subsequens eorum aculeis

acuminatis pedem lædat vel penitus subsistere cogatûr; remanebunt tamen adhuc scopuli prærupti & præcipitia vertiginosa quæ veterano etiam militi horrorem incutient; quotquot enim unquam de mysteriis naturæ scripserunt, admiscuerunt omnes varia nugamenta ad arcendos profanos de corde sensus & vero intellectû. Inter hos novercantis naturæ filios principem locum obtinere videtur Theophrastus Paracelsus, vir exiguæ literaturæ sed magni talenti in Philosophiâ secretiori; enim sæpè sibi contradicit & quod uno in loco commendat, in altero vituperat e gr. Cap. 7. de Transmut. metall: vocat materiam lapidis Philos. arimalem vegetabilem & mineralem, paulò post verò rejicit omnia mineralia dicens, licet Philosophi lapidem suum mineralem vocaverunt, noluisse tamen ut materia ejus ex ullo mineralium petatur. Cap. 11. verò ejusdem Tractatus, parùm sibi præsens commendat Electrum minérale immaturum pro indubitata verâ materiâ. Modò rejicit Mercurium vulgi modò iterùm proponit, ut videre est in hoc tractatû & lib. 10. Archid. Alibi Saturnum suum ad cælum attollit alibi vituperat, tacendo labores in Sulphure & vitriolo vulgaribus petendos. Quod certè nil aliud est quàm mundum dementare & Zizaniam ferere inter triticum. Si materia lapidis Philos. triplex non est in sensu literali sed mystico, sequitur ergò quod sit mineralis vel metallica in proprio significatû & distinctio tantùm sit
inter

inter materiam remotam & proximam ; In minerali enim optimè latere potest metallum. Jam qui scit distinguere inter viam humidam & siccam, inter materiam in quâ & ex quâ, is sine periculo ejus Scripta potest percurrere ; ex utraque Mercurius homogeneus elicitur, sive in formam humidam vel siccam sit redactus, perinde est, lis tantùm est de homogeneitate & materiâ in quâ, quæ omninò est diversa, si Paracelsi vestigia sequeris & viam humidam eligis, prospicias tibi primo de Electro minerali immaturo, quod difficulter habetur & dein procede Philosophicè ut gluten aquilæ purum nitidamque accipias sicut docet cap. 14. de Transm: locusq; inmit dicens: meliora instrumenta non reperies quàm in Ungariâ & Hystriâ. Breviter. Paracelsus possedit 4. arcana menstrua, mediantibus illis fecit quicquid de illo circumfertur. Nempe Sal circulatum majus & minus, liquorem Alcahest & Ærum Philos. in formâ liquidâ. Sal circulatum majus fit ex Sale communi ; minus ex Sale tartari ; Liqueur Alcahest fit ex Mercurio, Mercurius Philos. in formâ liquidâ ex Electro minerali sive Hno Philos. Differentia posteriorum duorum tantùm consistit in hoc, quod Alcahest simplicior sit & Sophico, qui non immeritò duplicatur appellari potest. Si Medicinam metalla curantem quæris, relinque tria priora & perquire istam mineram in hâc, brevi tempore & non aded ingenti labore invenies quocum iste Helveta superbit. Processum, ulteriorem

ad Tincturam majori ex parte depinxit Fr. Bas. Valentinus. Hic habes nucleum scriptorum Paracelsi, hunc verte in succum & sanguinem, reliquam molem chartharcam committe tineis. Sed obijcis doce modum quem Paracelsus omisit; respondeo, duo priora satis fusè in lib. 10. Architox. docuit ipse Author, quoad posteriora dico! redde ꝯ vulgi Homogeneum per ablationem terrestreitatis & aqueitatis superflue ac dein verte ipsum in aquam per solutionem cum sua matre vel stomacho Struthionis & tunc videbis cur Helmontius dixerit in suo Tract. Arbor vitæ, requiri ad conficiendum liquorem Alcahest Adeptum duplatum, mihiq; gratias ages. Quod Raymundum Lullium attinet, suadeo Tyroni ut illum planè relinquat, prolixus nimirum est, Spinosus ac mendax, Veritatem, quam sub verborum lenocinijs & vitioso circulari sermone abscondidit, multò clariùs & citiùs ex Gebero obtinebis, eandem enim sententiam cum illo defendit & pro objecto suo agnoscit ꝯ Homogeneum simplicem. Processus verò Geberi particulares, extra Homagenitatē ꝯ ij, sunt mera putamina sine nucleo & muscipulæ pro indignis. Arnoldus de Villâ nova, eandem termè cantilenam canit cum Lullio, relinque ipsius suæ præparationes ꝯ vulgaris per sublimationem cum corporibus falsis ejusdemque revivificationes per calcem vivam & salia resuscitativa, nunquam enim hoc modo Æthyopem dealbabis. Breviter per-

strin-

stringo hos Authores, partim quod ipsorum fraudes modernis operatoribus per alios sunt manifestatae, partim etiam quod per se adeò subtiles non sunt, nisi quis velit esse ultrà modum ταχυπειθής & posthabitis fidelibus monitionibus propriâ experientiâ & cum Phrygis sapere.

Inter Authores Canonicos moderniores post Bernhardum, famosissimi sunt Sendivogius & nuperimus Philaletha Anonymus, qui licet Adepti actû omnes fuerint, à veterum tamen doctrinâ mirum quantum discrepant, sic ut de ipsis quoad cognitionem rerum Naturalium fundamentalem verè dici possit, quod putaverint murem farinâ conspersum Dominum esse pistrini. Inter hos tamen Bernardus solidioris doctrinæ & experientiæ vir extitit, licet enim primus mentionem fecerit de Φ suo duplicato ante conjunctionem cum corporibus perfectis, tamen non rejecit totaliter Homogeneitatem simplicem; (in respectu ad suam Hypothesin) sed commendat in suâ Epistola Obsequiis &c. utramque sublimationem Φ , ab ijs corporibus cum quibus non convenit & cum quibus affinitatem habet, posteriorem tamen præfert, quo jure, in subsequentiis dicitur. Polonicus ille Scriptor Sendivogius & recentissimus Philaletha uterque Adeptus per communicationem, totum Antiquorum Sapientium ædificium evertere conati, constanter & expressis verbis (præprimis posterior) negant, Φ Sophorum Homogeneum ullo alio modo posse fa-

se fabricari quàm per amalgamationem cum Regulo Martiali, Stellato; quàm miserè vero decipiantur & alios seducant, probabo breviter mechanicè, cum in rebus naturalibus demonstratio realis fortior sit quovis Syllogismo. Quòd verò Sendivogius in eadem opinione hæreat cum Philalethâ & hic posterior priorem tantùm explicet, patet ex varijs locis obscurissimi sui tractatus; postquam enim pro majori confusione lectoris in suis 12. tractatibus eorumq; Epilogo substantias falsas non metallicas uberrimè deprædicavit, labitur deinde in subsequenti ænigmate ad illum regularum Martialem, quod postmodum reiterat in Dialogo lap. Physici; Clarissimis autem in tractatu de Sulphure sub finem ubi dicit: Circumibant sal & Sulphur puteum invicem rixantes, donec tandem venirent ad manus & pugnarent, in quo conflictû sal Sulphuri horrendam infixit plagam ex quâ loco sanguinis fluxit lac &c. quis non hîc videt depictas Columbas Dianæ Philalethæ ejusque totum processum ita est. Veniamus ad ipsum Philaletham; hic ne unguem latum â reliquorum Adeptorum modo scribendi discedens dicit, hoc & multo alio modo conficitur & sophorum: quasi verò omnia Naturæ penetralia recen- ter visitasset, parùm sui memor, quod Possessor factus sit sui Magisterii non per analysin & cognitionem Practicam rerum Naturalium, sed vel furto, sicut nonnulli volunt, vel per communicationem alterius & quidem 21. ætatis suæ anno.

Quæ.

Quæro enim omnes Philosophos per ignem, quid talis juvenulus cum venerandâ nostrâ Matronâ, Naturâ, familiaritatis & amoris potuerit contrahere? Certè parùm. Cùm verò tractatus ipsius in omnium ferè manibus sit, notum etiam erit quòd fundamentum sui ☿ii Sophici sit Ignis martialis per colliquationem regulo antimoniali communicatus, qui deinde cum ☿io vulgari debet conjungi radicaliter, ita ut ☿ius ☿ii animatus cum ☿io vulgari copuletur & uterque scorias suas rejiciat. Practica succedit absque dubio; habitò medio seu columbis Dianæ; quod autem ipsius purgationis ☿ii vulgaris causa, sit ignis martialis insinu ☿ii ☿ialis delitescens, & quod nullus alius modus sit; hoc est quod nego atque pernego sequentibus inductus argumentis & mechanicis demonstrationibus. Primò falsum est Mercurium ☿tis cum ☿io ☿iali in regulo misceri, quod tamen intrepidè asserit in aliquot locis & clarè admodum in cap. 2. Introitus aperti, his verbis: Si quidem noster Draco qui omnia vincit, per odorem tamen Saturniæ vegetabilis penetratur, cujus sanguis unâ cum succo Saturniæ coalescit in corpus mirabile, quod tamen adhuc volatile est &c. Hic sanè absque contradictione statuit, partem optimam metalli nempe mercurium ferri, in fusione, conjungi cum ☿io; quod sequenti mechanicâ falsum deprehenditur. ℞. lib. i. ☿ii funde in crucibulo, fuso intrude frustum chalybis extreme ignirum & scintillans, videbis ebullitionem
mas-

massæ & liquationem ferri, quâ cessante confestim aliud frustum optimè ignitum, simili modo admove, donec chalybs non ampli⁹ attingatur ab S^{io} , quo viso statim maximo igne materiam totam denuo funde, & cum benè fluit, in Scyphum fusorium Calidum sauoq; inunctum effunde, quatiendo Orihalcum ut regulus eò melius descendat, à refrigeratâ materiâ regulum separa eumque terciâ vice cum nitro & tartaro purga ac pondera, habebis circiter lothones octo. Jam fac etiam regulum cum æqualibus partibus Antimonij Nitri & tartari, more communi per accensionem in mortario magno, relictam materiam funde, manû celeri & forti igne concute industriose Scyphum ut benè è scorijs precipitetur regulus & obtinebis idem pondus si benè operatus fueris. Scorias O pulyrifa & lento igne carbonum super testâ probatoriâ Q fuga, remanebit pulvis ferreus, ponderis ferè pristini, retentis omnibus proprietatibus ferri calcinati per Sulphur commune; solvitur liquoribus acetosis præbetq; vitriolum pulchrum, quod non fieret si Q suo chalybs orbatus esset, prout omnes saniores Philosophi fatebuntur. Si jam Q O cum sua animâ auri jungeretur Q S^{ij} in regulo sequeretur. 1. Quod cum O te plus reguli conficeretur quàm cum salibus, quod falsum est. 2. Quod ferrum in Scorijs remansum ad minimum quartâ parte diminueretur, quod æquè claudicat. 3. Quod cum regulo simplici Q vulgaris non posset purgari quod iterum est erroneum, quia nul-

la est

la est amborum differentia neque etiam quoad
 stellam, vidi enim aliquoties regulum simplicem
 pulcherrimum stellatum ipseque antè 10. annos
 ejusmodi regulum stellatum, aliquando flavis,
 nunc albis, pro ratione temporis, paucioribus
 vel pluribus stellis ornatum magna salium copia
 confeci ac cotidie etiamnum demonstrare audeo
 hujus asserti veritatem; nec ullus facile in hoc
 errabitur modò sufficientem quantitatem salium
 addat & debito tempore fundat, aliàs etiam re-
 gulus σ ris suo ornatu carebit, licet centies funda-
 tur, tempus enim ad Stellam contrahendam non
 quodlibet sed certum requiritur, ubique enim
 Naturæ motus sunt ω ρισμένοι και τεταμένοι cer-
 tamque coeli faciem deperiunt. Deinde, si ignis σ
 in σ o ferri delitescens causa est purgationis σ ij
 vulgaris, sicut Philaletha vult suumque σ So-
 phicum hinc emergentem interno Spirituali Sul-
 phure planè gravidum proclamat; cur σ σ ij ex
 regulo σ extractus non idem præstat, sicut i-
 psium hâc virtute carere vidi! Verum quidem est
 quod corpora perfecta eorumque interna bona
 Sulphura sive animæ σ u vulgi purificet per illumi-
 nationem centri σ lis similiter puri & Homogenei,
 ita ut dein Sulphura externa arsenicalia tan-
 quam hostilia spernatur & ejiciantur; Sed illa
 ipsa purgatio Sulphuribus arsenicalibus metallicis
 denegata etiam non est, jure similitudinis & phi-
 lautia quamvis animam auream inflare nequeant,
 sed tantum illud arripiant quod sui generis est.

Causa

Causa ergo vera purgationis Φ ii, per amalgamationes reguli, non est ignis ille solaris in ejus Φ io duplicato minimè residens, sed copia Sulphuris arsenicalis ipsius reguli, quæ per artificium illud columbarū compedibus solvitur & necessitate quadâ naturali suum simile in Φ io vulgari apprehendit tertio interim relicto; quod enim fit cum σ te & Φ io id quoque fit cum regulo & Φ io, intercedente singulari artificio: Quando σ Sulphureus Φ rum pariter Sulphureum apprehendit, tunc Φ ius Φ ii, qui ita ligatus non est, sicut σ tialis, cadit ad fundum, quia verò hoc modo à suis custodibus totaliter liberari nequit, sed circiter 10. partē Sulphuris arsenicalis retinet, quod dein prius dispositum & præparatum, suum simile in Φ io vulgi iterum arripit sicque tandem Φ ium suum, tanquam aliquid dissimile, derelinquit. Hoc videre etiam est in Depuratione aliarum mineralium metallicarum, ubi metallarii e gr. mineræ plumbi, si arsenicalis est vel alio copioso Sulphure scatet, minerâ ferream addunt & plus metalli eliciunt &c. Sed dato, quod insit aliqua virtus aurea in Φ io regulino, quæ Φ ium vulgi animaret, cur id non facit suo charissimo Φ io Φ rali, cur requiritur Φ ius vulgi ad hanc energiam exerendam? objicis, quod hoc unâ vice non possit fieri ob multitudinē Sulphurū diversorum Φ ii: respondeo: transeat quod primâ vice non impleatur ejus purgatio, addatur secundâ, regulo jam facto, & sic tandem sufficiet. Verùm neque hoc modo procedit, non quod

quod Fius Fii in regulo satis sit purgatus, sed quod ei jam desit Sulphur commune combustibile ferrum solvens, hoc probò per aliam mechanicam. Extrahe Sulphur. Fii combustibile ex Fio erudo, ita ut Sulphur. extractum vulgari sit tam simile quam ovum ovo, & Fium formam suam externam pristinam non amittat, excepto quòd non ita scintillet sicut antea, funde hoc Fium ferrumque Scintillans immerge, quasi intenderes componere regulum martialem & videbis quòd negotium non succedat ferrumque intactum maneat, ratio est quia F Sulphure suo combustibili est destitutum, mediante quo F Solvitur. Ulterius instas, illam vim auream in F te esse merè spiritualem vaporem, sicut idem Philaletha in suo Birrhio & alibi fabulatur, sed rogo quæ est ratio quare ille ignis vagabundus, cum sit spiritualis & Fio F tiali non alligatus, igne fusionis & per reiteratam ignitionem in officinis non expellatur, sed Fium solum expectet, quo appropinquante suum antiquum hospitem, Fium ferri, qui tamen F rali longè est nobilior, relinquat, novumque ingratus quærat ac perficiat? Item; cur in solo ferro, domo arietis iste Spiritus auri absque corpore aureo lateret & non etiam in cupro, quia cum F re paratione & modo pulcherrimus regulus paratur; tamen ubique resonat vulgaris clamor Chymistarum, F rem scaterere multo aureo Sulphure, ipsaq; tecta cuprea tandem excoqui à Sole in Solem. Respondes: Philaletham hoc negare expressè cap.

B

fi.

I I. quod Philosophi frustra in Œre quæſiverint; re-
 gero, quod Philaletha in hoc fuerit deceptus, sicut ex præmissis liquet, ut neque sequitur, scio
 aliquod Secretum summum per communicatio-
 nem, ergò totam Naturam; quia naturæ totius
 cognitio ex meris speciebus & individuis petenda
 est, nec bonus hic vir sibi ubique præſens est; post-
 quam enim Œio vulgari & Œiali simplici activum
 Sulphur. abnegavit pluribus verbis, cap. I I. dicit
 demum, quod Mercurius vulgi in se habeat Sul-
 phur. fermentale (hoc est activum) cujus etiam
 minimum granum totum suum corpus sit coagu-
 lando, modò eidem possent adimi suæ impurita-
 tes Heterogenæ, quod quidem verum est sed
 contrâ Philal. hypothefim. Ex his satis superque
 constare puto quod Theoria hujus Adepti sit ver-
 minosa, quamvis practica ejus recto talo incedat,
 non enim est absurdum, scire rei essentiam & ne-
 scire modum; imò hoc est ordinarium ferè magnis
 & parvis, doctis & indoctis amplecti rem ipsam &
 quomodo existat non inquirere: ex hoc fonte
 negligentæ fluunt quam plurima mala, quæ
 mundum faciunt erroris plenum ac
 miseriarum vallem.

